

PERISKOP

1. årg. nr. 1. Juni 1993

- Forum for kunsthistorisk debat

Hans Dam Christensen, Anna Ancher
og den kunsthistoriske litteratur

Tone O. Nielsen og Jane Mylen-
berg, Feministisk kunsthistorie

Peter S. Meyer, En diskussion
af de "nye vilde" i Danmark

Malene Vest Hansen, At læse bille-
der. Poussin i semiotisk optik

Jens Toft, Cézannes paletkniv-
malerier (1865-67)

Jens Toft, Noter om Klee - og om moder-
nismen og repræsentationen i maleriet.

Lisbeth Stadshil, Courbet, realisme og
realismebegrebet

Udgivet
af
Foreningen Periskop

c/o Institut for
kunsthistorie
Københavns
Universitet

Forord

(Genoptryk fra *Periskop* nr. 1, 1993)

Periskop

forum for kunsthistorisk debat

Kunsthistorien betragtes af nogle som et fag i »krise«. Om faget er i krise, afhænger dog – naturligvis – af øjnene, der ser. Os forekommer det, at det ikke nødvendigvis, og slet ikke udelukkende, er i ordets negative betydning, man eventuelt kan tale om en krise i faget. Snarere er der tale om, at kunsthistorien er kommet under et dobbelt eller flerdobbelt pres. Især fra andre humanistiske fag og discipliner, der har gennemløbet radikale teoretiske og metodiske udviklinger siden 1960'erne, udviklinger der er gået så vidt som til at sætte spørgsmålstegn ved ikke blot fagenes eksisterende metoder og konkrete discipliner, men ved selve deres genstandsområder. Men kunsthistorien er vel også kommet under pres fra kunsten selv, der måske befinder sig i en tilsvarende »krise«. Og den »krise«, vi i dag er vidne til i faget kunsthistorie, er måske kunsthistoriens begyndende reaktion på disse forskellige typer pres og udfordringer.

Periskop er et forsøg på at skabe et dansk eller, helst mere bredt, et nordisk forum for en debat om kunsthistorien i denne kontekst – et forum for debat om faget, dets identitet, genstandsområde, metoder og teoretiske forudsætninger. I hvor høj grad dette skal lykkes, afhænger først og fremmest af læserne, som vi foretrækker at se som potentielle skribenter, idet redaktionen først og fremmest ser det som sin, og *Periskops*, rolle at formidle den debat, der allerede føres, men som hæmmes af ikke rigtigt at have noget samlet offentligt forum at udfolde sig i, hvilket giver sig udslag i, fra den kunsthistoriske debats synspunkt, spredte og usystematiske skrivelser i litterære og almentkulturelle tidsskrifter. Den omtalte faglige »krise« er jo langt fra det samme som tavshed og handlingslammelse: internationalt skrives og debatteres der teoretisk som vel aldrig før, i den angelsaksiske verden taler man om Den Ny Kunsthistorie, nye teoretiske »ismer« dukker hele tiden op, og selv om mange måske forsvinder igen lige så hurtigt, som de dukkede frem, og mange »fadermord« måske viser sig at være forhastede pubertetsoprør, kender videnskaben – og ikke mindst de humanistiske – jo kun én måde at løse sine problemer på: den åbne, fordomsfri og seriøse debat.

At *Periskop* først og fremmest ser det som sin rolle at formidle den eksisterende debat, således som den føres i Danmark og i Norden, betyder f.eks., at vi ikke ser det som vores opgave at oversætte de centrale tekster i den internationale kunsthistoriske forskning og debat eller at introducere systematisk og bredt til de forskellige nye teoretiske strømninger i faget. Hvad vi derimod ønsker, er at formidle, støtte og »opdyrke« de danske og nordiske »reaktioner«, positive såvel som negative, på denne internationale debat, samt, ikke mindst, de forsøg, der i vores del af verden gøres på selvstændigt at artikulere kunsthistoriske problemstillinger i den aktuelle internationale kontekst.

Åbenheden vil derfor være det overordnede princip for redigeringen af *Periskop*, og dette princip vil, i hvert fald indtil videre, være overordnet principperne om at have en »linie« i tidsskriftet og om, at artiklerne skal ha-

ve en »færdig« eller afpudset karakter. Studenteropgaven og foredragsmanuskriptet har, til trods for eventuel manglende publiceringsegnet efter normale tidsskriftkriterier, sin selvfølgeligelige plads i *Periskop*, ligesom strøtanken har det. Med andre ord ønsker *Periskop* at opfange og formidle tingene på det niveau, hvor de aktuelt befinder sig og artikuleres i Danmark og i Norden, og vi fungerer gerne som det sted, hvor en idé luftes, eller en prøveballon sendes op til diskussion blandt kolleger og ligesindede, før den eventuelt i mere gennearbejdet form publiceres andetsteds.

Periskop er således ikke et tidsskrift i normal forstand, men et diskussionsforum, beregnet først og fremmest til at cirkulere blandt de mennesker, der er specielt interesserede, og er potentielle deltagere, i en debat om faget kunsthistorie. *Periskop* sendes derfor heller ikke ud på det åbne tidsskriftmarked, men distribueres mere informelt i de miljøer, hvor disse debatter føres: på læreanstalterne blandt lærere og studerende i faget kunsthistorie og i andre fag, der måtte interessere sig for vore debatter og problemstillinger, blandt lærere og studerende på kunstakademierne, blandt medarbejdere på kunstmuseerne osv. Dette skyldes ikke noget ønske om at holde nogen ude, eller at vi ikke »tør« præsentere debatterne for offentligheden, men udelukkende et ønske om at gøre produktionen og distributionen af dette debatforum så enkelt og billigt som muligt.

Det foreliggende nummer af *Periskop*, hvis bidrag for hovedpartens vedkommende er om- og udskrevne versioner af skriftlige og mundtlige eksamener og forelæsninger ved Institut for kunsthistorie på Københavns Universitet, repræsenterer langt fra noget enhedssyn på faget. De forskellige artikler, som vi har valgt at bringe i dette nummer har med vilje meget lidt med hinanden at gøre, men udtrykker hver for sig forsøg på at artikulere positioner og refleksioner inden for de felter, den internationale kunsthistoriske forskning og debat har udstukket gennem de senere år. Redaktionen har allerede modtaget artikler til flere sådanne numre, men da vi ønsker allerede fra starten at undgå at debatten indkapsles i miljøet omkring Institut for kunsthistorie på Københavns Universitet, med deraf følgende fare for indavl, opfordrer vi allerede nu alle, der er interesserede i disse problemstillinger, til at deltage, såvel aktivt – med artikler, debatindlæg og forslag, samt deltagelse i det »redaktionelle« praktiske arbejde – som »passivt«, dvs. til at tegne abonnement og læse *Periskop*.

Afslutningsvis vil vi udtrykke vores taknemmelighed i forhold til alle, der på den ene eller den anden måde har været involverede i og muliggjort, at *Periskop* har set dagens lys. Først og fremmest ønsker vi at takke Institut for kunsthistorie på Københavns Universitet og Dansk kunsthistorikerforening for moralsk og praktisk støtte. Også tak til de personer, som på trods af eksamensterminer og andet havde tid til at give en hånd med, til forfatterne til artiklerne i dette nummer samt, ikke mindst, til dem, der deltog i møder og diskussioner, og som har skrevet artikler til *Periskop*, men som på grund af pladsmangel må vente med at se deres bidrag offentliggjort til et senere nummer. En helt speciel tak skal endelig rettes til Jacob Krogh-Hansen, som har muliggjort, at *Periskop*, uden at blive dyrere, ikke blot behandler æstetiske problemstillinger, men også selv fremtræder som et æstetisk tilfredsstillende produkt.

Redaktionen.